

Slovenski dom

Štev. 54.

V Ljubljani, torek 7. marca 1939.

Leto IV

Novi papež bo obiskal Francijo in Ameriko?

Tiara Pija XII. — dar milanskega mesta, katero bo nosil pri kronanju tudi novi papež katoliške Cerkve Pij XII.

Sv. oče Pij XII. je kot prvega tujega zastopnika pri sv. Stoli sprejel nemškega poslanika von Bergena, ki mu je sporočil čestitke Hitlerja in nemške vlade. Za njim je sv. oče sprejel vse nemške kardinale: kölnskega kardinala nadškofa msgr. Schulteja, vratislavskega nadškofa msgr. Bertrama, monakovskega kardinala msgr. Faulhaberja in dunajskega kardinala nadškofa msgr. Innitzerja. Z njimi se je pogovarjal skoraj celo uro. Nato je papež sprejel pariškega kardinala nadškofa msgr. Verdierja.

Priloge za kronanje sv. očeta, ki bo v nedeljo, 12. marca, se naglo bližajo koncu. Pri kronanju bo sv. oče nosil tiaro svojega velikega prednika Pija XI., kateremu je dragoceno papeško krono poklonilo milansko prebivalstvo. V tem, da bo sedanji papež pri tej slovesnosti nosil krono Pija XI. vidijo dokaz posebnega spoštovanja, ki ga sv. oče goji do svojega prednika.

Mejo vatikanske države bo novi papež prvič prestopil najbrž že v nedeljo, 19. marca, ko naj bi obiskal lateransko baziliko, stolnico rimskih škofov. To se bo zgodilo z velikimi slovesnostmi in sijajem. Ko je šel v lateransko baziliko pokojni papež, je to bilo čisto na tihem. Pij XI. se je peljal skozi Rim s svojim spremstvom v nekaj zaprtih avtomobilih na vse zgodaj jutraj. Topot pa pravijo, da pojde sv. oče iz Vatikana v Lateran skozi mesto v slovesnem sprevodu, kakor svoje čase, v spremstvu vseh cerkvenih in civilnih dostojanstvenikov, plemiške straže in garde. S tem bo obnovljen stari zgodovinski običaj, ki ga Rim skrajno veče ne pomni.

Po drugi strani poročajo tudi, da sedanji papež ne misli držati ustaljene navade, da bi za svojega vladanja nikdar ne zapustil italijanskega ozemlja, marveč da bo že v kratkem obiskal nekaj tujih držav, predvsem Severno Ameriko in Francijo. V Francijo naj bi po teh vesteh šel v septembru, ko bo v Nici svetovni evharistični kongres. To bi bilo po Napoleonovih časih, ko je bil v Franciji zaprt papež Pij VII., prvič, da bi vrhovni papež katoliške cerkve spet stopil na francoska tla.

Čestitka kneza namestnika sv. očetu - zahvala Pija XII.

Belgrad, 7. marca. Po izvolitvi kardinala Pacellija je poslal knez namestnik Pavle tole brzojavo:

»Nj. Svetosti papežu Piju XII., Vatikan: Prosim vašo Svetost, da izvoli sprejeti ob izvolitvi za nosilca najvišje in svete funkcije poveljarja verske katoliške cerkve, moje najtoplejšje čestitke, in moje najiskrenejše želje za osebo srečo vaše Svetosti in za napredek velike katoliške Cerkve. Na to brzojavo je Nj. Vis. knez namestnik dobil tale odgovor:

»Nj. Vis. knezu namestniku, Belgrad: Prisrčno se zahvaljujem vašemu kr. Visočanstvu za čestitke in želje in pošiljam svoje želje za napredek plemenitega jugoslovanskega ljudstva. Pij XII.»

Anglija ne priznava več rdeče španske vlade

London, 7. marca. o. Na včerajšnji seji poslanske zbornice je predsednik vlade Chamberlain odgovoril poslancem na razna vprašanja, predvsem na tista, ki se nanašajo na novo razmerje med Anglijo in med Španijo. Glede odnosa med Anglijo ter med rdečim ozemljem je dejal takole:

»Če smo priznali vlado generala Franca, se pravi, da ne priznava republikanske vlade. Torej ni govora o kakem diplomatskem zastopstvu angleške vlade pri republikanski španski vladi. Toda angleški konzularni uradniki na republikanskem ozemlju bodo opravljali svoje delo, ki ima namen varovati angleške in človeške koristi.«

Daruj za osrednji slovenski prosvetni dom v Ljubljani!

Zlom komunizma v Madridu

Vodstvo madridske vojske je vrglo rdečo Negrinovo vlado

General Miaja predsednikčasne vlade v Madridu, ki se bo začela pogajati za sklenitev miru s Francom

Pariz, 7. marca. o. Odpor zadnjih ostankov republikanske Španije proti početju moskovskega agenta Negrina, ki je hotel za vsako ceno nadaljevati z odporom in s prelivanjem krvi, je dobil končnega izraza v vojaški vstaji, do katere je včeraj prišlo v Madridu.

V vodstvu rdeče vojske je že od poraza v Kataloniji prevladovalo mišljenje, da ni mogoče nadaljevati s kakim uspešnim odporom, odkar je rdeča Španija docela na kopnem odrezana od Francije in navezana zgolj na nezanesljivo pomorsko pot, katero lahko general Franco s svojim brodom in s svojim letalstvom vsak trenutek zapre. Zato je vodstvo vojske z generalom Miajem na čelu zahtevalo, naj Negrinova vlada začne s pogajanjem za mir. Negrinu je v sklenitev miru z nacionalisti prigravljali prejšnji predsednik republike Azana, za njim pa se predsednik poslanske zbornice Martinez Barrio. Negrin po navodilih iz Moskve tega ni hotel storiti, marveč je ostavil generala Miaja z vrhovnega poveljstva, čeprav je Miaja sprito svojih vojaških sposobnosti bil edini upoštevanjen vreden poveljnik v rdeči armadi. Vodstvo obrambe je hotel prevzeti Negrin sam kljub nezadovoljstvu vojske in civilnega prebivalstva, ki oba zahtevata mir. Negrin je hotel izsiliti od predsednika poslanske zbornice, da bi njega

izvolila za predsednika republike.

Zaradi njegovega samolastnega in Španiji škodljivega delovanja, je ljudsko ogorčenje privrelo do vrhunca. V nedeljo je prišlo do vstaje v Cartageni, kjer so se pristašem nacionalistov pridružili mornarji z rdečega vojnega brodom, ki je bilo vse zbrano v Cartageni. V mestu so se začeli boji med Negrinovo četo in med vstaki. Boji so se iztekli z zmago Negrinovih nasprotnikov. Večina rdeče brodom je v nedeljo zvečer pobegnula iz Cartagene ter plove proti pristanišču Bizerta v francoskem Tunisu, kamor bo dospelo danes. V Alžir plove 11 bojnih ladij, med njimi tri velike križarke »Cervantes«, »Libertad« in »Mendez Nunez«. Vse ladje bodo francoske oblasti razorožile.

Ko je prišla v Madrid vest o mornarski vstaji v Cartageni, je general Casado, Miajev naslednik sklical sejo vseh poveljnikov in voditeljev političnih ter strokovnih organizacij, ki pripadajo zmernim levičarskim gibanjem. Po seji so izdali raz-

glas, s katerim odstavljajo Negrinovo vlado zaradi izdaje španskih koristi in ustanavljajočasno vlado, ki naj takoj začne pogajanja za mir.

Ta nenadni prevrat v Madridu je izzval po vsem rdečem ozemlju navdušenje in so iz vseh mest začele prihajati brzojavke civilnih in vojaških voditeljev, da brezpogojno izrekajo vdanost novi vladi. Med prvimi je to storil general Miaja, ki ga je Negrin iz Madrida poslal v Valencijo, za njim pa armadni poveljniki iz pokrajini Cuenca, Guadalajara, Estramadure in Murcije. Ta nenadna politična sprememba je potekla brez najmanjšega nemira in si niti komunisti niso upali več ugovarjati.

Razglas generala Casada prebivalstvu in vojski pravi med drugim: »Mi hočemo mir in samo mir, ki naj zagotovi špansko neodvisnost. Zavisimo od nas, če bomo hoteli najti pot iz nevarnosti, ki grozi Španiji. Mi sami moramo izbirati med plodno svobodo in med pogubnim suženjstvom, med mirom za blagor Španije ali med vojno v službi tujega imperializma. Vsi naši boji bodo prenehali takoj, ko bo španska neodvisnost zagotovljena. Špansko ljudstvo bo odložilo orožje, ko mu bo zagotovljen mir brez nasilja. Dovolite nam, da vam omogočimo tak mir.«

Tej novi zasilni vladi je takoj poslal svoj pristanek predsednik zbornice Darrio iz Francije. Negrinu in njegovi vladi ni ostalo drugega kakor, da so odstopili in z letali pobegnili iz Španije. Včeraj popoldne so pristali v francoskem Toulou seju trije veliki španski bombniki, s katerimi so se pripeljali bivši predsednik vlade Negrin, zunanji minister del Vayo, ostali člani vlade, osem sovjetskih častnikov, Negrinovih svetovlincev, ter komunistična poslanka Ibaruri-Pasionaria. Vsi so danes jutraj z vlakom odpotovali v Pariz.

Nova madridska vlada je danes vrezala oblast na vsem rdečem ozemlju. Novi vladi, ki ima izrazito protikomunistični in mirovni značaj, predseduje general Miaja. Vodstvo obrambe ima general Casado. Minister za zunanje zadeve je polkovnik Besteiro, notranji minister pa Vaseconcellos, Carillo.

General Miaja je danes govoril po radiu prebivalstvu o potrebi miru. Nova vlada bo takoj poslala posebno odposlanstvo v Burgos, da se z nacionalno vlado pogaja o sklenitve miru, ki ga vsa Španija tako želi in potrebuje.

Sveti oče Pij XII. bere v Sikstinski kapeli svojo prvo poslanico svetu, v kateri je poudaril svoje vroče želje po miru in ljubezni med narodi. — Slika je ena prvih po izvolitvi kardinala Pacellia za poveljarja Cerkve.

Predsednik romunske vlade, vrhovni poveljar romunske pravoslavne cerkve - umrl

Bukarešta, 7. marca. o. Ponoči je v Cannesu na francoski rivieri nenadno umrl patriarh romunske pravoslavne cerkve in predsednik vlade Miron Cristea. Patriarh je pred nekaj dnevi dopotoval na zdravljenje v Cannes, kjer je dobil pljučnico. Zaradi oslabelega srca ni mogel boleznij kljubovati.

V Romuniji je patriarhova smrt vzbudila silno žalost, saj so v njem videli vsi sloji moza, ki je edini sposoben premostiti politična nasprotstva med posameznimi skupinami in Romuniji pripomoči do znošnega notranjega življenja. Zaradi tega ga je kralj Karel v skrajnem trenutku poklical na vodstvo oblasti in je bil pokojni patriarh predsed-

nik zadnjih treh romunskih vlad.

Vsi listi v romunski prestolnici so na vse zgodaj jutraj izšli v posebnih izdajah, v katerih slave politične in cerkvene zasluge patriarha Cristea. Odpovedane so vse prireditve, uradne slovesnosti, zaprta vsa gledališča in kinematografi. Pogreb patriarha bo konec tedna v Bukarešti, kamor bodo prepeljali njegovo truplo iz Francije.

Kralj je takoj jutraj imenoval za predsednika vlade dosedanjega notranjega ministra Calinescu, ki je tem dobil v roke vso politično oblast v Romuniji in je zdaj predsednik vlade, notranji in vojni minister. Patriarhova smrt bo za Romunijo imela hude posledice.

Razpust zbornice in senata v Belgiji

Resne kraljeve besede neresnim političnim voditeljem

Bruselj, 7. marca. Ker se voditelji belgijskih strank niso mogli sporazumeti za sestavo nove vlade, ki naj bi rešila razna važna politična in gospodarska vprašanja, je kralj Leopold sklenil razpustiti zbornico in senat ter naročil Pierlotovi vladi, ki je odstopila, naj začasno vodi posle in razpiše volitve za 2. april. Hkratu je poslal predsedniku vlade Pierlotu pismo, v katerem ugotavlja, da pomeni razpust

zbornice resno dejanje, da pa sprito nesloge, ki vlada med strankami kralju ni ostalo drugega, kakor da vpraša ljudstvo za njegovo mnenje. Državo so v ta položaj privedle politične zmote v zadnjih letih, ki so prinesle padec vseh zadnjih vlad. Vse pogostejše greše politiki proti ustavnim načelom. Če hočejo poglavarji države obvarovati svoje narode, morajo vedno pogostejše sprejemati sklepe, ki niso v

Vesti 7. marca

Londonsko časopisje je včeraj prineslo vesti, da je italijanska vlada v posebni spomenici sporočila Franciji svoje zahteve glede Tunisa in Džibutija. Angleška vlada je nato dala poročilo, v katerem pravi, da te vesti ne odgovarjajo resnici.

10.645.000 brezposelnih je bilo konec januarja v Združenih državah, za 700.000 več kakor lani ob tem času.

Hudi nemiri so izbruhnili v indijski pokrajini Karamatti, 25 km od Kalkute, kjer so se oblastem uprli delavci v ogromnih predilnicah za juto.

Veliko nemško potniško letalo je treščilo na tla v francoskih obmorskih Alpah. Pri tem je našlo smrt 13 ljudi. Letalo je vozilo iz Španije nemške pilote, ki so služili v Francovi vojski. Predsednik romunske vlade patriarh Cristea je v Cannesu na južnofrancoski obali nevarno obolzel za pljučnico.

Vrhovni poveljnik francoske vojske v severni Afriki general Nogues je včeraj nadzoroval francoske utrdbne na južnem delu meje med italijansko Libijo in Tunisom.

O papeževi mirovni poslanici pravi nemški tisk, da je v njej papež poudaril zahtevo po miru. Ta zahteva pa po nemškem mišljenju ni nič drugega kakor tisto, kar je Nemčija zahtevala že od leta 1918 dalje.

Slovaško narodno romanje v Rim bo prirejeno od 1. do 12. maja. Slovaška vlada je na zadnji seji že odobrila načrt za romanje, katerega se bo udeležilo tudi več njenih članov.

Do precejšnjih sprememb je prišlo včeraj v karpatsko ukrajinski vladi. Dosedanji gospodarski minister Revay je moral iti, na njegovo mesto so postavili Stefana Blocureka, notr., finančni in prometni minister bo odšel general Pertshalo, katerega so se pred mesecem dni še branili sprejeti v karpatsko vlado.

V angleški poslanski zbornici je govoril poslanec Adams, ki pripada vladni večini in zahteval, naj dobi angl. vlada od generala Franca zagotovila, da bo priznal narodne pravice Baskom in Kataloncem, če hoče da mu Anglija dovoli posojilo za gospodarsko obnovo države.

Angleški poslanik v Berlinu Henderson je imel ob ustanovitvi angleško-nemškega društva v Kölnu govor, v katerem je dejal, da temelji angleško-nemško sporazumevanje na osnovah, ki sta jih dala Chamberlain in Hitler in da brez sodelovanja med Nemčijo in Anglijo ne more biti miru v Evropi.

Angleški notranji minister Hoare je preložil svojo obisk na severnem Irskem na pozneje, ker bi ob tem obisku nedvomno prišlo do novih atentatov na Irskem in v Angliji.

Nemško časopisje hudo napada ameriškega predsednika Roosevelta zaradi govora, ki ga je imel ob 150 letnici ameriške zbornice in senata in v katerem je branil demokracijo, svobodo verskega ter političnega prepričanja. Nemški tisk mu zaradi tega govora očita, da hujska na vojno.

Vladna kriza v Belgiji se je iztekla tako, da ni bilo mogoče sestaviti nove vlade, zaradi česar bo razpuščena zbornica in bodo nove volitve dne 2. aprila. Ves potek krize je pokazal, da belgijske vodilne stranke ne vedo več, kaj bi z demokracijo, ki utegne tudi v tej državi iti po gobe zaradi neprestanih spletk in sporov med strankami.

Francosko uradno zastopstvo pri kronanju Pija XII. bo vodil minister za pokojnine Champetier de Ribes, tvorili ga bodo sloviti katoliški pesnik in poslanik Paul Claudel, grof Robien, poslanec Louis Marin, poslanec kanonik Desgranges, senatorja de Leusse in Laval.

Moskovsko vojaško sodišče je obsodilo na smrt slovitega konstruktorja letal inženirja Jakovleva, češ da je sabotal delo v letalskih tovarnah.

Šport v zadnji minuti

V Superbagneres si je osvojil alpsko kombinacijo Masson, ki si je nabral 476 točk. Drugi je bil Coulet. — Podrobni rezultati v smuku: 1. Masson 2 min, 25 sek 12, 2. James Coulet 2.32.18, 3. Agnel, 4. Lacaze, 5. Burnet. — V slalomu: 1. Burnet 1.15, 2. James Coulet 1.17, 3. Allard, 4. Bozon, 5. Masson. Pri damah je v slalomu zmagala Nicole Villan.

Rominger — prvak Švice v slalomu. V Unterwasseru so bile tekme za švicarsko smučko prvenstvo. Kakor smo že poročali, je v smuku premagal Romingerja David Zogg. V slalomu pa je zmagal Rominger s časom 1 min 56. 2. Marcel von Allmen, 3. M. Fopp, 4. Haack, 5. Glathard. Pri damah je v slalomu zmagala Erna Steuri. 2. Von Arx, 3. Kanzli. V četvrtini kombinaciji je zmagal znani Addi Gamma, 2. Stogel, 3. Mossu.

Cunningham v sijajni formi. V Madison Square Gardenu v Newyorku je znameniti tekač Glenn Cunningham na tekmovalju za posamično prvenstvo ameriških univerz spet pokazal, da je v sijajni formi. V teku na dve milj je gledko premagal svojega najhujšega tekmeca Donald Lasha. Glenn Cunningham je zmagal s časom 9.11.48. Drugi je bil Donald Lash, tretji Rice, četrti pa Deckard.

skladu z ustavo. Če voditelji strank pozabljajo na načela osnovnega zakona v državi, ne more poglavar države izpolniti svoje naloge.

Kralj v pismu vabi vse državljane, naj svoje misli usmerijo proti bistvenim vprašanjem o bodočnosti domovine. Usoda Belgije je v rokah Belgijcev samih. Ti naj dajo državi zbornico, katere bo predstavljala narodno slovo in na katero se bo lahko naslanjala vlada, ki bo imela potreben ugled in bo lahko delala za belgijske koristi.

Iz poteka dogodkov ob belgijski vladni krizi je jasno, da se voditelji belgijskih strank z demokracijo igrajo. Iz kraljevega pisma je razvidno, da bo po njihovi krivdi najbrž tudi Belgija morala kreniti na druga pota, če hoče zavarovati svoj obstanek.

Kmečki stan vztraja pri svojih zahtevah

Nekaj točk resolucije, ki je bila sprejeta na zborovanju Kmečke Zveze v Celju

Celje, 7. marca.

Slovenski kmečki stan, zbran po svojih zastopnikih na obnem zboru svoje stanovske organizacije v Celju, dne 5. marca, postavlja naslednje zahteve, ki pomenjajo obnem delovni program, za katerega se bomo borili, dokler se zahteve ne izpolnijo:

Z ozirom na dejstvo, da je kmečki stan temelj in jedro našega naroda in naše države ter da kmečki stan v sedanjih razmerah propada, pozivamo vsa naša oblastva, da izvedejo čimprej in čimbolj učinkovite ukrepe za zaščito našega slovenskega kmečkega stanu.

Zaščiti naj se našemu kmečkemu stanu kmečka zemlja. V ta namen je neobhodno potrebno, da se kmečkemu stanu znižajo davčna bremena, ki v najraznovrstnejših oblikah spričo ugotovljene nedonosti naših kmečkih gospodarstev povzročajo stalno zadolževanje kmečkega ljudstva in prehajanje slovenske kmečke zemlje v roke nekmeto in celo tujcev. — Predvsem je nujna odprava vseh prevzemnih pristojbin za kmečke prevzemnike malih kmečkih posestev, zakaj v sedanji višini onemogočajo mladim kmečkim ljudem prevzem posestev in začetek samostojnega gospodarjenja. — Zemljiški davek naj se zniža ali celo popolnoma odpravi za vse one kmečke posesti, ki sami s svojo družino obdelujejo zemljo, pa kljub temu ne dosežejo niti one najmanjše višine dohodkov, ki je nujno potrebna za skromno preživljanje njihove družine. — Vpelje naj se posebna doklada na zemljiški davek, katero naj plačujejo vsi nekmetski lastniki zemlje, ki imajo svojo eksistenco drugod in jim služi kmečka zemlja le za luksuz. Predvsem naj se s to doklado obdavi tujerodni lastniki kmečke zemlje. — Kmečka zemlja naj se preklasificira z ozirom na popolno spremembo gospodarskih in tržnih razmer v zadnjih desetletjih, zaradi česar so postala zlasti od tržnih in prometa oddaljena hribovita kmečka posestva sploh nedonostna. — Z izterjavanjem zaostalih neposrednih davkov naj se pri kmetih, katerih posestva so očividno gospodarsko pasivna, takoj preneha in zaostali davek odpise, enako tudi v vseh drugih primerih, kjer bi izterjavanje davka povzročilo propad kmečkega gospodarstva. — Razdelijo naj se vsa veleposestva, kjer bi bilo to v korist splošnosti in kmečkemu stanu, posebno pa ona, katerih sedanji lastniki puščajo orno zemljo neobdelano. Na tej zemlji naj se s pomočjo oblastev ustanovijo novi kmečki domovi. V isti namen naj se izvršijo osušitve in druge potrebne zemljiške izboljšave povsod, kjer bi se dala s tem pridobiti nova plodna zemlja. Za tako delo naj se predvsem uporabijo krediti za javna dela.

Zaščiti naj se tudi naše kmečko ljudstvo. V ta namen je nujno potrebno, da se poskrbi za zadostno prehrano in za izboljšanje zdravstvenih razmer kmečkega prebivalstva, o katerem je ugotovljeno, da zaradi nezadostne prehrane, preobremenitve z delom in slabih zdravstvenih razmer peša v zdravju in nerodovitnosti. — Predvsem je potrebno izvesti socialno zavarovanje kmečkega ljudstva. Socialno skrbstvo za reveže, pohablence in onemogle naj se uredi in izpopolni. Zdravstvene razmere na kmetih naj se tudi v bodoče z vsemi sredstvi izboljšujejo na podlagi temeljitega proučevanja. — Trošarine na vse nujne življenjske potrebine, zlasti na sladkor, naj se znižajo na najmanjšo mero, ker v sedanji obliki in višini predstavljajo najhujše obdavčenje najrevnejših ljudi.

Našemu kmečkemu stanu naj se omogoči kulturni in gospodarski napredek. V ta namen zahtevamo: Naše ljudsko šolstvo naj služi edino svojemu pravemu namenu, to je, izobraziti in vzgoji naše mladine. To nalogo pa bodo mogli uspešno vršiti le dobri učitelji. Zato prosimo oblastva, da podprejo naše prizadevanje za vzgojo dobrega učiteljskega naraščaja, ki naj bi za vzgojo kmečke mladine prihajal prvenstveno iz kmečkih družin, ker bi v poznanih razmerah lažje in uspešneje deloval. Zahtevamo izpolnitve kmetijsko-strokovnega pouka. — Kmetijski zbornici naj se določijo večje pravice, posebno kar se tiče sodelovanja pri vseh navedenih in ukrepih raznih oblastev, v kolikor se tičejo kmetijskega, ter pri sklepanju trgovinskih pogodb z drugimi državami. — Zahtevamo ponovno spremembo lovskega zakona, ki v sedanji obliki ne priznava kmetu naravne pravice do samoobrambe pred škodljivci na svoji zemlji. To velja zlasti glede pretirane zaštite zajca. — Kmečka zveza zahteva odpravo mitnin na kmetijske pridelke. Ker pa slonijo preračuni nekaterih mest v znatni meri na dohodkih od mitnin, zahtevamo, da se finančna politika mest začne preurejati v tem smislu, da se mitnine postopno popolnoma ukinejo. — Vsi oni posredni davki, ki razvoju našega kmetijstva škodujejo, oz. ga celo onemogočajo, naj se odpravijo. Zlasti zahtevamo po-

cenitev galice in umetnih gnojil. — Pojavljamo delo kr. banske uprave za elektrifikacijo našega podeželja in prosimo, da to nadaljuje in pospeši. — Zahtevamo, da oblast podprejo razvoj zdravega kmečkega blaginjskega združništva, poudarjamo pa tudi važnost kmečkega kreditnega združništva, ki omogoča blagovnemu združništvu obratovanje s posredovanjem cenene kredita. — Kot doslej, dviga Kmečka zveza tudi sedaj odločno svoj glas za popolno, zlasti pa za gospodarsko samoupravo, ki bo dajala celotnemu slovenskemu narodu dovolj jamstva za neoviran narodni in gospodarski razvoj.

Proračun prosvetnega ministrstva sprejet

Minister Čirič napoveduje izenačenje umetniških šol v Ljubljani Zagrebu in Beogradu

Včeraj je bil med drugim sprejet po podrobnih razpravi proračun za prosvetno ministrstvo. Obširno poročilo o prosvetnih razmerah pri nas je podal prosvetni minister Stevan Čirič. Razložil je, kakšne naloge si je zastavilo prosvetno ministrstvo za prihodnje preračunsko leto. V svojih izjavah se je dotaknil razmer na naših ljudskih, srednjih in visokih šolah ter je v tej zvezi poudaril, kakšne so njegove smernice prosvetne politike za bodoče.

Govoril je najprej obširno o potrebi določitve učnega načrta. V tem ozirom so se dozdaj pojavljale težave zaradi tega, ker so se preveč pogosto menjali prosvetni ministri in zato ni bilo nobenemu teh ministrov mogoče zaradi pomanjkanja časa, da bi izvedel stalni učni načrt. Prva naloga, ki jo je treba rešiti, je ta, da se določijo splošne smernice, katerih se bodo morali držati v bodoče vsi prosvetni ministri.

Na splošno odobravanje je našel njegova izjava, da želi končati dosedanja praksa, po kateri so učitelje kazensko premeščali v zapuščene kraje. To prakso namerava sedanji minister spremeniti na ta način, da bodo v bodoče odhajali v takšne zapuščene kraje najboljši učitelji, seveda ne kazensko, pač pa zaradi tega, da bi se prosvetne razmere v teh krajih čimprej dvignile na primerno in potrebno višino. Za te učitelje pa bo prosvetno ministrstvo poskrbelo, da bodo v teh krajih mogli živeti tako kot zaslužijo, vsaj tako kot so živeli prej v boljših krajih.

Za meščanske šole je minister Čirič dejal, da dobro opravljajo svojo dolžnost, vendar pa niso po posameznih krajih dobro razporejene. V številnih krajih meščanskih šol prej ni bilo. Ustanovitvi jih je predvsem treba v tistih krajih, kjer jih ljudje dozdaj še niso imeli, posebno pa v mestih, kjer se pojavljajo potrebe po ustanovitvi gimnazij. Odločno je dalje minister Čirič izjavil, da vse dolje dokler bo on prosvetni minister, ne namerava ustanovljati novih gimnazij. Pravi, da je pouk v gimnazijah pred katastrofo. Po proračunu je bilo dozdaj določeno, da bo na gimnazije postavljenih sto novih učnih moči. On pa jih bo postavil 400. To, kar se danes v gimnazijah imenuje prosveta, je v resnici karikatura prosvete. Profesorji morajo danes predavati na gimnazijah po 20 ur na teden, poleg tega pa še predmete, ki ne spadajo v njihovo stroko. Predavavnice so neprimerno in se v njih pri pouku izmenjavajo kar po trije razredi.

Dejal je, da ne more dopustiti, da bi profesorji morali delati tako, kot bi bili »na robiju«. On to dobro razume, kajti bil je sam 9 let gimnazijski profesor. Dobro se zaveda, kakšen je danes položaj profesorjev in je zato njegova iskrena želja, da se ta položaj zboljša. Pomažal bo profesorjem, kolikor bo le v njegovi moči. Ko je prevzel posle prosvetnega ministrstva, je našel 1.101 prošnji diplomiranih filozofov za nastavitve. Nekateri čakajo že celo po 10 let.

Glede učiteljskih mest se je prosvetno ministrstvo posrečilo, da je danes toliko kandidatov, kolikor jih je potrebnih, zaradi dirigirane politike na učiteljskih pa prihodnje leto ne bo niti toliko kandidatov, kolikor jih potrebujemo. Minister Čirič pravi, da bi bilo dobro, če bi uvedli dirigirano politiko tudi na filozofskih fakultetah, vendar je to vprašanje treba rešiti v sporazumu z univerzami. Na vsak način je treba gledati tudi na to, da ostane avtoriteta univerz nedotaknjena. V zvezi s tem pravi, da bo stavil amandman, po katerem se bodo morali tudi profesorji uvrstiti v drugo uradniško skupino, kakor je to določeno, in ne v tretjo, kakor je bilo dosedaj. To je bila na vsak način velika krivica. V naši državi so kulturne potrebe zelo velike.

Med drugim je prosvetni minister Čirič tudi izjavil, da računa na posojilo, iz katerega bodo naše univerze dobile podpore, in sicer belgajska 46, zagrebška 42, ljubljanska pa 30 milijonov din, poleg tega pa bogoslovna fakulteta v Ljubljani še 5 milijonov din. Sedanji prosvetni minister se bo prizadeval, da bosta šli vera in prosveta roko v roki.

Orožniška žaloigra v Oplotnici

Maribor, 7. marca. Sinoči ob 11 se je pripetila v Oplotnici zagonetna žaloigra, ki še ni pojasnjena. Bivši orožnik Bajagič je streljal na orožniškega kapljarja Jovana Jokaviča ter ga ubil. Zdej se mu v Oplotnici komisija, ki stvar preiskuje.

Požar v Mariboru

Maribor, 7. marca. Nocoj okoli dveh je izbruhnil požar v hiši št. 39 na vogalu Gosposke in Gerbičeve ulice. Hiša je last kleparja Ustarija. Gasilci so takoj prihiteli na kraj požara ter preprečili, da bi se ogenj širil dalje. Škoda znaša okoli 5000 dinarjev.

PLANICA 12. - 19. III.

5 letni deček se obli z vrelo vodo

Brežice, 6. marca.

V soboto proti večeru se je zgodila v Gor. St. Lenartu pri Brežicah težka nesreča, katere žrtev je postal 5 letni Drago Ostrelčič, ki se je doma v kuhinji s krompom polil skoraj po vsem telesu. Drago se je v soboto igral in skakal po kuhinji, medtem ko je imela mati opravka zunaj. V kuhinji je bil slučajno na tleh lonec s krompom. Nežgoda je hotela, da je deček padel s stola, na katerem se je igral in pri padcu prevrnil lonec. Pri tem se je voda razlila po njem in je dobil zelo močne opekline po nogah, trebuhu in delno po rokah. Ponesrečenega dečka so starši takoj odpeljali v bolnišnico v Brežice, vendar je njegovo stanje zelo resno.

Vremensko poročilo

Rateče-Planica: 0, oblačno, 20 cm snega, južen, skalnice uporabne.

Dom na Kamni: —3, oblačno, 145 cm snega, pršič, Krvavec: —4, oblačno, 15 cm pršiča na 40 cm.

V Celju bo v ponedeljek 13. t. m. zvečer ob 8.15 v veliki dvorani Celjskega doma koncert Glasbene Matice ljubljanske. 9 let že ni bilo Matičnega zbora v Celju in tokrat pride pod vodstvom ravnatelja Poliča v Celje celotni zbor, nad 100 članov. Koncertni spored ima 4 dele. V I. delu zapoje zbor nekaj skladb starejših naših avtorjev, II. del je solonastop koncertne pevke gđ. Poljanarjeve, ki bo zapela 3 samospeve ge. Mirce Sancinove, pri klavirju gospa sama. III. del obsega Lajovčeve mešane zборе, IV. del pa je posvečen jugoslovanski narodni pesmi. Vodstvo koncerta ima v rokah ravnatelj Polič. Vstopnice se že dobe v knjigarni Gorčar v Celju, zunanji posetniki jih lahko naroče pisnimni potom.

Pianist Nikolaj Orlov bo koncertiral v veliki Filharmonični dvorani v petek, dne 10. t. m. V I. delu svojega koncerta bo zaigral Mozartovo variacije v a-duru, Beethovovo sonato v es-duru in 3 Schumannove klavirske skladbe. V II. delu sta na vrsti Ravel in Skrjabin. III. del pa obsega Chopinova dela in sicer balado v es-duru, 6 preludijev, 2 Mazurki in Scherzo. Začetek koncerta ob 20. uri, vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

Kdor se zanima za igranje na kitari, tega vabimo v ponedeljek 13. t. m. v malo Filharmonično dvorano na kitarski večer, ki ga bo priredil znani koncertni kitarist Stanko Prek. Vstopnice se bodo dobile od jutri dalje v knjigarni Glasbene Matice.

Pristavek k poročilu o akademiji v Unionu. V našem nedeljskem poročilu o akademiji je v naglici izpadlo nekaj vrst z imeni odličnih osebnosti, ki so se akademije udeležile. Razen predsednika senata dr. Markoša, je bil tam ban dravske banovine g. dr. Korošec, je bil tudi ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen z gospo, prireditev pa sta počastila tudi divizijski general g. Lukič z gospo soprogo ter njegov pomočnik brigadni general g. Dodič s svojo gospo soprogo.

Ljubljana od včeraj do danes

V nedeljo nas je presenetil sneg, ki je začel padati po prepletem epomladanskem dnevu. Včeraj pa je pihala močna burja, ki je preganjala oblake. Prav pošteno je bila mrzlo. Ponoči se je decela zjasnilo, davi pa je burja odnehala, postala je gorkajša, nebo se je spet zoblaciilo. Najbrž bo kmalu začel spet dež. Tam zunaj na mestni periferiji so danes jutraj peti ptici kakor vpravi pomladi. Še 14 dni nas loči od dneva, ko je tudi v koledarju črno na belem napisan začetek pomladi.

Imenitno povabilo

Izvedeli smo, da je pred kratkim dobila ljubljanska filharmonija iz Pariza nad vse imenitno povabilo. Jugoslovanski kulturni ataše v Parizu, dr. Markovič, je poslal pismo, v katerem obvešča našo filharmonijo, da bodo Francozi priredili večer jugoslovanske glasbe, na katerem naj bi bila izvajana tudi dela slovenskih skladateljev. Dr. Markovič piše, naj bi naša filharmonija takoj sestavila program in določila avtorje, katerih dela bodo izvajana. Vse kaže, da bodo Francozi že prav v do glednem času začeli izredno pospeševati kulturne stike z našo državo. V kratkem bo prišel v Jugoslavijo René Bathon, ki bo pripravil več koncertov iz francoske glasbe. Kakor se sliši, obstoja tudi načrt, po katerem bi prišlo do izmeničnih koncertov: francoski dirigenti naj bi dirigirali v Jugoslaviji koncerte s francoskim programom, naši pa v Franciji koncerte z našim sporedom. Začetek naj bi predstavljal koncert naše glasbe, ki ga zdaj pripravljajo veliki pariski orkester.

Merodajni činitelji naj poskrbe z vso vestnostjo, da nas bo tokrat v tujini zastopal res sposoben dirigent in da bo naša glasbena tvornost francoskemu občinstvu predstavljena po delih, ki so res reprezentativna. Ne bilo bi ljubo, če bi se spet kar tako nekam pomislili in zafrlali kakor se to pri nas sicer rado dogaja...

Izreden obisk v bolnišnici

V bolnišnici pa je bil obisk prav zares izjemno velik. Več kakor 170 bolnikov so včeraj sprejeli. Le kam so jih spet dejali, ko imajo tako malo prostora? Kdaj neki bomo že dobili moderno bolnišnico, ki bo ustrezala vsem potrebam ter bo dovolj prostorna, da se bolnikom ne bo treba mučiti? Sramota! Tolikokrat moramo pisati o tej stvari, javnost tarna, mi vsi se jezimo, napravljene pa v eveti brezbriznosti ni bilo ničesar! Človek že pomahem dobiva dojem, kakor da nekim ljudem ne bi šlo v račun, če bi dobili spodobno bolnišnico! To bi bil vendar paradoks!

Med drugimi, ki so bili včeraj sprejeti v bolnišnico, je bila tudi F. T., ki je po nerodnosti bila neko omamljivo tekočina.

Včeraj so v bolnišnico pripeljali tudi Franca Suteršica, delavca pri Dėdku. Suteršič je padel in si zlomil nogo.

Sin šivilje v Kovorju pri Trziču, 14 letni Pavle Keršič, je padel po stopnicah ter si zlomil desno roko.

Hudo se je godilo 30 letni zidarjevi ženi Ani Z., ki je doma v Mostah pri Komendi. Nekaj se je bila sporekla z Marijo B. Beseda je dala besedo; nekatere ženske pa so presneto vroče krvi. Besede same jim niso dovolj, odločnejši dokazov za svojo prav se jim hoče. Tako je tudi B. najprej bobnala z besedami, pozneje pa tudi z rokami. Prav močno je udarjala po ubogi Ani Z. in jo je na ta način »prepričevala tako« hudo, da so jo morali prepeljati v bolnišnico. Star izrek se večkrat potrjuje, da so ženske hujše kakor moški, kadar se razburijo. Presneto so vroče krvi, kadar jim ni kaj všeč. Huda žena še moža užene v kozji rog, če se ji poskuša upirati in če ne zna držati na vajeti.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Če Ouvrard sprejme te pogoje in se jih bo tudi držal, jamčita sir Francis in gospod Henry Hope s svojima imenoma za to, da bo vrednost zakladnih menic tako hitro, kakor bo dovolil medsebojni promet bodisi v gotovini ali pa v blagu, spet dobil Ouvrard na razpolago. Kakšen dobiček bodo pri tem imeli, to je prepuščeno njim. Če bi imeli izgubo, jo mora Ouvrard odpisati od kapitala. Tu naj ne bi bilo nobene pisane pogodbe. Vsa trgovina naj sloni — kar je možno in tudi prav — izključno na vsestranskem zaupanju, ki bo vse soudeležence prepričalo, da je šlo vse po pošteni poti. Pod nobenim pogojem pa ne sme nihče od udeležencev izdati tajnosti, odkod prihaja denar.

Sporočil mi, prosim, nemudoma, kakšno stališče je zavzel do tega predloga Ouvrard. Baringovi polagajo veliko važnost na to — v primeru, če se spravi v tek — da izkoristijo mir, ki je bil pravkar sklenjen v Amieniu, kajti oni ne računajo s tem, da bo mir dolgo časa trajal.

Pri podjetju Montgomery & Tieknor sem govoril glede zgraditve kočije za Ouvrarda. V francoskem denarju bi stala 14.000 frankov. Prilagam tozadevni načrt, ki me stane šest funtov in osem šilingov. Rad bi dobil načrt nazaj, če Ouvrard naroči kočijo ali ne. Prosim, daj mu načrt in mi sporoči o tej stvari.

Še nekaj! Preden bi mogle biti zakladne menice, ki so zdaj v rokah sir F. B., izplačane, mora biti potrjen kapital v znesku 100.000 funtov za opremo agentur v Ameriki. To mora biti zagotovljeno. Sir Henry Hope je sprva zahteval, naj gospod Ouvrard sam preskrbi to vsoto. Rekel sem mu, da mora biti bona fides vseh soudeležencev temu primerno sporočena. Tako sta se s sirom Francisom izjavila, da sta pripravljena jamčiti s 50.000 funti. Predlagam, da bi ti Ouvrard, ker si mu bližji, rekel, naj prispeva 20.000 funtov, ti, jaz in Nathan Mayer pa bi ostalih 30.000 funtov prispevali v enakih deležih. (Za Mayerjev delež jamčim jaz in tebi ni treba o tem ničesar praviti.) Sir Francis se strinja s tem, da grem v New Orleans. Zdi se, kot da je tako usojeno. Pošlji mi, prosim, zemlje-

172

vide in knjige o Louisiani. Pozdravi jih v »Volžjem dvorec. Stalno ti bom pisal, če bom vedel, kje si, ali pa ne. Upanje, da bo kmalu sklenjen mir, se tu vedno bolj opaža. Po Mayerjevem nasvetu sem kupil večjo množino angleških državnih rent.

Tvoj pokorni sluga

PS. To pismo bo najpozneje drugega februarja v Amsterdamu — za ljubeznivost se moram zahvaliti gospodu Henryu Hopeu.

Dragi Tone!

Tvoje pismo iz Londona z dne 28. decembra preteklega leta sem prejel prej, kot si mislil. P. T. Lestapsis ga je prinesel iz Hamburga. Mudi se tu po opravkih za trdko Hope in stanuje v »Volžjem dvorec.

Če le moreš, prosim, pospeši mehiške načrte. Ouvrard se mora za vsako ceno kmalu odločiti. Povedal ti bom, zakaj.

Pred dvema dnevoima me je napadel po onem poraznem govoru s prvim konzulom, v katerem mu je ta skoraj ves dosedanj dobiček od države izvalil kot posojilo, nasprotno pa mu je vsilil zakladne menice na dohodek prihodnjega leta. Bonaparte je ves besen zaradi zadnjega poloma na borzi, za katerega je moral uganiti, kakšen je bil njegov povod, in je ukazal Ouvrardu, naj se nekaj časa umakne na grad Rainoy. (Ouvrardovo sijajno urejeno posestvo.)

Ouvrard je zdaj zaradi tega v zelo mučnem položaju, saj je največji del njegovega tekočega kapitala v rokah vlade. Domnevam, da hoče Bonaparte Ouvrardu poravnati mehiške menice in ga nato zaradi skupnega delovanja s sovražniki poklicati na odgovor ter istočasno doseči, da pride mehiškano srebro v obtok. Jaz bi to razložil Baringu in Hopeu. Da bi si zavaroval hrbet, bi Ouvrard rad vse skupaj izročil njima pod kakršnikoli pogoji, ki ga ne bi popolnoma uničili.

Od tukaj moram poročati, da potekajo mirovna pogajanja v Amieniu za Francijo zelo zadovoljivo. Tvoj prijatelj Joseph Bonaparte in Talleyrand sta se izkazala. Kot govore, hoče Bonaparte, ki se bo — mimogrede povedano — od zdaj naprej imenoval samo Napoleon, izkoristiti mir s slavnim angleškim ministrskim predsednikom Adingtonom samo za kratek oddih, da se pripravi za pohod v Anglijo. Vojaške priprave se tu nadaljujejo v isti meri. Rente

naraščajo.

In potem še neko zasebno poročilo zate, ki je zelo važno. Don Luis je v Parizu. Ukvarja se s praznimi pooblastili španske krone za trgovanje z njenimi kolonijami. Ouvrard naj bi jih dobil proti gotovemu posojilu in dovoljenju. Prišel je k meni glede opreme parnikov v Livorno za trgovino s Kubo. Vse to ujemse roditi zate osebno važne posledice. Ouvrard mi je dejal: »Cim si bo gospod Adverso v Londonu za Baringom in Hopejem na jasnem, ga bom na njegovi poti v New Orleans spremljal do Madrida, da načrt s tem dovoljenjem za prevoz srebra iz Mehike v Louisiano do kraja izvedem.« Torej pripravi se. Morda prideš z don Luisom v trgovske stike. Fides je bila sinoči z njim v »Comédie. Zelo zala je bila. Zdi se, da nobeden njiju po zadnjem dogodku ni trpel prevelike škode.

In še nekaj. Angela je tu. Videl sem jo v »Opere Comique« pri »Jeannet et Colin« v naslovni vlogi. Ona ni nihče drugi, kot pevka mademoiselle Georges, ki je na Dunaju in potem v Milanu v operah v »Teatro della Scala« žela tako viharne uspehe. Pravijo, da jo je prvi konzul pred kakšnim letom v Milanu zelo visoko cenil in da so bili zaradi nje tisti prizori z Josephino. Baje jo tudi tu tajno obiskuje. Kaj je na teh govoricah resnične, ne ve — to se razume — nihče. Bržkone jo, kot vse druge, obirajo. Kmalu pa bodo jeziki utihnil. Pa se ti hočem spovedati, kaj sem storil. Pri Fossinu sem dal narediti dražestno, a ne preveliko biserno vrtnico in priložil cel rožni venec imen, ki si jih ti imel navado izgovarjati. Nisem gotov, če sem vedel še vsa ta imena, pa vsaj približno sem se jih gotovo še spomnil. Kot odpošiljatelj sem podpisal »Volžji dvorec«. Včeraj sem bisere poslal, do zdaj pa nisem še ničesar o njih slišal. Toni, to je romantična zgodba. Nisem mogel vzdržati, da ne bi tudi tebe vpletel vmes. Dama je resnično lepa in njen glas, da bi ga ti slišal! Prosim, nobenega sumničenja nima prazen žolodec!

Gospodična Geiler in njena mati prideta jutri »pour une petite visite«. Najel bom večji voz, berlina ne zadostuje več. Hvala Bogu, da je Helena odšla. Njenega »brata« so zaprli, ker je zaradi igre pri kartah ubil nekega ruskega kneza v dvoboju. Pri enih samih kartah so našli kar šest asov, in oba sta trdila, da jih nista primejala med ostale karte.

Od tu in tam

Delničarji Narodne banke so imeli v nedeljo v Belgradu svoje običajno letno zborovanje, ki se ga je med drugimi udeležil tudi znani socialistični prvak in ideolog Živko Topalović. Daljši govor o politiki Narodne banke je imel guverner dr. Radosavljevič, ki je poudaril, da je poglavna naloga banke ohranitev stalnosti naše valute. V zadnjih letih je banka zbrala veliko rezerv in s tem ustvarila dober tehnični položaj našega dinarja. Gospodarsko ojačenje države se bo izpeljalo z nadaljevanjem politike cenene kredita in razširitve trgovinske izmenjave, zlasti pa poživitev trgovinskih zvez s tistimi trgi, ki nam morejo dobavljati potrebne surovine in devize, s katerimi bi lahko odplačevali svoje zunanje dolgeve.

Opozicijske skupine so imele v nedeljo več zborovanj na državi, zlasti pa so bili živahni pristajši bivše zemljoradniške stranke Joce Jovanovića. Govorniki so se večinoma bavili z notranjo politiko in s smernicami, ki jih je vlada Dragiša Cvetkovića očrtala v svoji znani deklaraciji. Vsi so izrekli upanje, da se bodo vsa nerešena vprašanja ugodno rešila v korist naše državne skupnosti.

V zvezi z izvedbo pokojninskega zavarovanja so se oglasili pri predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviću odborniki jugoslovanskega časnikaškega združenja s predsednikom dr. Sokolcem na čelu. Delegacija je predsedniku vlade dejala, da se bo potrudil, da se čim prej izvede pokojninsko zavarovanje časnikašev, ki so do sedaj edini ostali brez te prepotrebne socialne institucije. Dalje je dejal, da bo vlada že v teku tega zasedanja skupščine predložila v odobritev uredbo, s katero se bo uredilo to pereče stanovsko časnikaško vprašanje.

Vprašanje izvoza naših vin bo glavna točka razprav na kongresu vinogradnikov in sadjarjev v Vrhu 11. in 12. marca. Površina, zasajena z vinsko trto, pomeni za našo državo velikansko premoženje, le da obstoječe še vedno hude ovire, ki preprečujejo vnos izvoza. Zlasti je slab izvoz, ki je v zadnjih desetih letih padel skoraj na ničlo. Mnogo so krive razne trošarine, glede katerih pravijo vinogradniki, da bi jih bilo treba pavšalirati. Dalje bi morala država dati izvozne premije na zares kakovostno blago in ne na količine. Dalje se bodo vinogradniki bavili z vprašanjem zadrug in vinarskih šol. Na drugi dan kongresa pa bo prirejana razstava banaških vin.

30.850.000 din znaša preračun skupljanske občine za prihodnje preračunsko leto. Preračun je za 3.699.000 din manjši kakor lani, ker je občinska uprava zmanjšala izdatke. S tem je občina dosegla ravnotežje med dohodki in izdatki, čeprav so se morale znižati nekatere prepotrebne postavke, ki bi služile napredku mesta. Najmanjša postavka je namenjena socialnemu skrbstvu, ki kakor se zdi, za občino v južnih krajih še ni posebne vrste problem.

Včeraj se je zagovarjal pred malim senatom zagrebskega sodišča odvetnik iz Celja in bivši narodni poslanec dr. Rudolf Dobovišek zaradi zločina po § 3 in zaradi prestopa po § 5 zakona o zaščiti države. Obtožba se je nanašala na neke izjave, ki jih je menda izrekel dr. Dobovišek v Zagrebu. Pri razpravi pa je dr. Dobovišek odločno zanikal, da bi take izjave sploh dajal, odnosno inkriminirane besede izrekel. Nato je sodišče izreklo razsodbo, s katero je dr. Doboviška oprostil vsake krivde in kazni.

Mlada zakonca sta se vrgla pod brzoluk v bližini Šibenika. Strojevodja je ustavil vlak, čim je zaslišal krik. Vlakospremo osebje je potem našlo raztrgani dve trupli, ki sta bili strahovito razmesarjeni. Policijska komisija je ugotovila, da sta se vrgla pod vlak narednik Zvonimir Osterman in njegova 21 letna žena Matilda, ki sta bila poročena komaj štiri mesece. Za seboj nista pustila nobenega pisma ali drugega sporočila, ki bi razkrila prave vzroke za obupno dejanje. Verjetna domneva je, da sta šla v smrt zaradi preiskave, ki je tekla proti Ostermanu zaradi nepravilnosti pri razdeljevanju hrane mornarjem.

20 hrvaških političnih kaznjencev, ki so sedeli že po več let v kaznilnici v Lepoglavi, je bilo pred dvema dnevmi izpuščenih pogojno na svobodo. Vsi kaznjenci so prišli v Zagreb v kaznjenjskih oblekah, se dali elikati, nato pa odšli na grob Stjepana Radića ter na grobove ostalih južnih žrtve. Potem jih je sprejel dr. V. Maček, kateremu so kaznjenci izročili dve digaretni dozi, kateri so izdelali v zaporu. Vsem dvajsetim je dala za dovoz iz Lepoglave do Zagreba avtomobile na razpolago b. HSS.

Lep avtoBUS je podarila nemška nacionalno-socialistična stranka mestu Varaždinu v spomin na tistih 2000 avstrijskih hitlerjancev, ki so po ponesrečenem upora julija 1934 pobegnili v našo državo. Takrat jih je dala naša oblast vse skupaj internirati v Varaždin in jim tam urediti posebno taborišče. Sprva je hotela narodno-socialistična stranka podariti avtomobil za prevoz bolnikov, toda občina je prosila, naj ji raje podare avtoBUS, kajti reševalni avtomobil si je bila prav nedavno sama nabavila. Novi avtoBUS bo porabila občina za prevoz gostov iz mesta v Varaždinske toplice, katere bodo letos preuredili.

Poslopje gimnazije v Prilepu je pogorelo do tal v noči od nedelje na ponedeljek. Proti večeru so meščani iznenada opazili, da se je dvignil iz strehe poslopja plamen, nakar so se ognjeni zublji že pokazali tudi na drugih koncih strehe. Močan veter je ogenj razpihal, da je bilo vse poslopje v neverjetno kratkem času v plamenih. Gasilci in vojniki so se zaman trudili, da bi ogenj omejili. Poslopje je zgorelo do tal. Škoda znaša okrog 1.300.000 din. Največjo skrb pa povzroča dejstvo, kam bodo namestili šolo, kajti 750 dijakov bo težko pustiti kar brez vsakega pouka.

Grozna družinska žaloigra se je odigrala v Godočelju pri Beranah. Kmet Sejdo se je bil oženil z Nazijo, hčerko Zejta Muratovića. Nekaj let je teklo njuno življenje v neskaljeni sreči, dokler se ni Nazija začela ozirati za drugimi mladeniči. Posledica so bili stalni prepri. Kadar je to privrelo do vrhunca, je Nazija pobegnila na dom svojih roditeljev. Sejdo je bil iskati domov in se z njo pobotal. Ko pa jo je hotel odpeljati s seboj, mu je namerno preprečila Nazijina mati, ki je hčerko stalno ščevala proti možu. Vroča kri je prišla sedaj do izraza. Najprej so padle žalivke, kmalu nato pa klofute. Sejdo se je znašel v neprijetnem položaju. Proti njemu je stala bojevitata tašča, ob njej tast in dva svaka. Vnelo se je klanje. Sejdo se je branil z nožem, napadalec pa se streljati. Kot verčica se je vrgel Sejdo nanje in jih po vrsti oklal. Mrtva sta obeležala žena mati in svak, težje ranjena pa tast in drugi ženin brat. Sejdo pa je odnesel le lažje rane.

Razširitev savskega mostu, preureditev Jelenovega klanca in gradnja novega poštnega poslopja v Kranju

Kranj, 4. marca.

Vsak dan zjutraj prekorači savski most pri kolodvoru tisoče in tisoče ljudi, največ pa je med njimi kolesarjev. Na ozkem cestnišču se mešajo kolesarji z avtomobili in tudi s pešci, tako da so se tukaj že pogosto pripetile nesreče. Dokler nismo imeli v Kranju policije, so avtomobili divjali z veliko naglico po savskem mostu in brezobzirno metali blato v pešce in marsikoga tudi povozili.

Lansko leto je bila do savskega mostu (takovana državna cesta. V letošnji zgodnji pomladi bo — kakor smo slišali na občinski seji v Kranju — licitacija za oddajo del pri razširitvi savskega mostu. Občina bo morala k tem stroškom prispevati vsoto 144.060,70 din. Novi most bo tlakovan z manjšimi kockami in bo imel poseben hodnik za pešce in trotoar za kolesarje. Tudi cesto od savskega mostu do kolodvora bo dal okrajni cestni odbor v letošnjem letu tlakovati.

Največje pomena bo za Kranj modernizacija Jelenovega klanca. Tuji, ki prihajajo v Kranj so navdušeni nad lepoto gorenske metropole, vendar skoro vsak izreče obžalovanje, da je dohod v mesto od vseh strani tako strm. Tudi Kranjčani, ki so že z mladimi nog vajeni strmega dohoda v mesto, z veliko nestrpnostjo pričakujejo, kdaj se bo izvedla modernizacija Jelenovega klanca, torej najbolj važnega in prometnega dohoda v mesto. Prebivalci ob Jelenovem klanecu morajo iz dneva v dan in tudi ponoči poslušati močno brnenje motornih vozil in vpitje nad živino, ki s težavo pripelje praz-

zen voz vrh strmega klanca, kaj šele, če je na vozu naložen težak tovar. Najhuje je bilo pa seveda pozimi, ko so avtomobili drug za drugim obstali sredi klanca zaradi strmine in polzkih tal.

Hvala Bogu, da bo tudi tega neznosnega stanja kmalu konec. Za 3. aprila je namreč razpisana licitacija za oddajo del pri modernizaciji Jelenovega klanca. Občina Kranj bo prispevala k tej gradnji svojo 418.304 din. Kdaj se bo začelo delati, natančno še ne vemo, vendar mislimo, da takoj po licitaciji. In tako bomo imeli, če že ne lep dohod iz kolodvora. Pa tudi cesta iz Ljubljane proti Bledu ne bo delala pri Kranju kolesarjem in avtomobilistom nobenih težkoč, dasi so se je do pred letom vsi bali zaradi velike strmine Gastejskega in Jelenovega klanca.

V bližnji bodočnosti bo začelo pošto ministristvo graditi v Kranju veliko pošto poslopje nasproti novega hotela »Evrope«. Načrti in preračuni za to gradnjo so že odobreni. Na kraju samem je bila že dvakrat komisija. Komisija je ugotovila, da bo za gradnjo treba še nekaj prostora. Gradbeni prostor za pošto poslopje je občina odstopila brezplačno, pri snočnji se ji pa je občinski odbor odstopil še 30 kvadratnih metrov potrebnega sveta. Mislimo, da so sedaj odstranjene vse ovire za gradnjo in da bodo tudi tu kmalu zapele lopate. V novem poštnem poslopiju bo tudi avtomatska telefonska centrala.

Gasilski kongres v Ljubljani

(Od 13. do 15. avgusta 1939)

Gasilstvo je danes pri Slovencih tako ukoreninjeno in tako razširjeno, da moramo imenovati njegovo organizacijo eno največjih in najmočnejših naših organizacij. Sedaj šteje naše gasilstvo v vseh edinicah (četah) več kot 30.000 izvršujočih članov, ki so razdeljeni na 955 čet oziroma društev. Člani teh društev so po veliki večini sami štev. Člani teh društev ter ravno zaradi tega predstavljajo pravo slovensko prostovoljno armado kot je nimamo nikjer drugje. Ni ga kraja in nimamo pomembnejših vasi, kjer bi danes že ne bilo gasilcev. Imamo v Sloveniji nad 400 občin. Če število čet oziroma gasilskih društev primerjamo s številom občin, vidimo, da je po nekaterih občinah po več gasilskih edinic in je res pri nas več občin, ki imajo po pet gasilskih čet (Mursko polje, Savinjska dolina).

Ako upoštevamo statistiko, ki jo vsaj vsako leto objavljajo naše gasilske edince, moramo pač potrditi, da je delo, ki ga naši gasilci opravljajo, ogromno. Nešteli požari so v zadnjih 20 letih in tudi prej uničevali naše narodno premoženje, velikansko škodo so ti požari povzročili, toda priznati moramo, da bi ta škoda utegnila biti mnogo, mnogo večja, če bi ne bilo naših gasilcev. Dan za dnevom imamo priliko opazovati njihovo požrtvovalno delo podnevi in ponoči, v burji in dežju, v vročini in mrazu, vedno so takoj in brez premisleka na razpolago za pomoč, kjer je treba. Res je že v našem narodnem bistvu, da drug drugemu pomagamo v sili, toda organizirano in pripravljenost pomoč v naših stiskah in ujamah imamo samo v naših gasilcih. Saj imajo naši gasilci stalne šole in tečaje, v katerih se za svojo človekoljubno delo vedno znova šolajo in urijo ter drug drugega navdušujejo. Čuvarji našega narodnega premoženja, ki je itak skromno, zaslužijo vso našo pažnjo in pomoč.

Nekdaj smo se za svoje gasilstvo morda premalo brigali, morda smo imeli preveč predsodkov napram njim. Moramo pa seveda tudi reči, da se je skoro zdelo, kakor da za nas take reči niso. Mnogokrat so bile temu krive ne samo razmere v gasilstvu, ampak tudi dogodki, ki smo jih bili dan za dnevom priča. Tudi niso bili vsi možje, ki so pri vodstvu slovenskega gasilstva sodelovali, vselej taki, da bi mogli o njih imeti najlepšo sodbo. Pred vojno so ponekod pod vplivom vodilnih mož požarne brambre bile celice protinarodne propagande (na bivšem Stajerskem), ponekod so jih znali vpriči v strankarsko politično vojo (gasilci so morali leta 1931 in 1935 s svojimi gasilskimi vozovi voziti volivce na volišča).

Danes je pa v vsakem pogledu boljše. Sedanje vodstvo slovenskih gasilcev se trudi in prizadeva, da vse slabo odpravi. Sledovi tega prizadevanja se že kažejo. Številni tečaji, sestanki, prireditve itd. kažejo, da se razmere hitro obračajo na boljše in prepričani smo, da bodo pod dobrim in modrim vodstvom kmalu urejene. Gotovo je, da danes ni več samo za šalo ali za kratek čas biti slovenski gasilec.

Za letos pripravljajo slovenski gasilci svoj veliki nastop v Ljubljani. S tem nastopom hočejo pokazati svoje resno prizadevanje za zboljšanje razmer v svoji organizaciji in tudi pokazati, da nameravajo pri izbrazbi svojih članov hoditi po novih potih, da se dobro pripravijo za vse velike naloge in dolžnosti, ki jih imajo in ki jih še čakajo. S tem velikim nastopom hočejo tudi dati korajžo drug drugemu pri resnem šolanju in urejenju v svojih domovih in pri resnih nastopih.

Ko bi Slovenci pred desetimi in še več leti posvečali gasilstvu vsaj malo tiste skrbli kakor v zadnjem času, bi morda bili že daleč naprej. Kar še ni storjeno, še ni zamujeno. Še je čas! Bodimo zvesti podporniki našim vrlim gasilcem in pomagajmo jim vsi, da bo njihov letošnji kongres v Ljubljani prava manifestacija naše narodne zavesti, pa tudi izraz hvalečnosti za vse požrtvovalno delo, ki ga gasilci med nami opravljajo.

Vsi hišni posestniki iz k mestu Ljubljani priključnih bivših občin, katere hiše so bile zgrajene pred 5. septembrom 1935, se vabijo, da se nemudoma zglasijo v času od 3 do 13 v pisarni Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani, Salendrova ul. 6-I, zaradi potrebnih podatkov za podaljšanje davčne olajšave na 20 let. Prinešiti je s seboj odlok o davčni olajšavi in plačilni nalog za zgradnjo za leto 1938. Zadeva je nujna in rabimo podatke do včetega 9. t. m.

I. Popis mater. Mestno poglavarstvo potrebuje zaradi izpolnitve statističnega pregleda osebne in družinske podatke onih mater, ki so imele trinajst otrok. Zato vabi te matere, da se zgledajo v socialno-političnem uradu v Mestnem domu, Streliška ulica, II. nadst. soba št. 2, od 13. do 18. marca dopolnje podatke zaradi popisa. Zgledaj se vse matere, ki so imele trinajst otrok in prebivajo na ozemlju mestne občine ljubljanske. Popis bo obsegal rojstne, domovinske in družinske podatke mater ter njihovih otrok.

Ceste ob naši severni meji so zelo slabe

Sv. Ana v Slovenskih gorah, 5. marca.

Ob severni meji imamo slabe ceste in povrh tega tudi še pomanjkljive zveze. Zlasti je v tem pogledu zapuščen kraj Sladki vrh, ki je sicer na glasu kot važna industrijska in gospodarska točka severne meje zaradi svoje papirnice. Omenjeni kraj je navezan le na smer proti St. Ilju in Mariboru v velikem ovinku, medtem ko je vse zaledje od severovzhoda in juga skoraj po vsem odrezano od tega kraja zaradi pomanjkanja dobrih cest, medtem ko so občinske tako slabe, da je onemogočen skoraj vsak težji promet. Ako pomislimo, kakšno gospodarsko škodo trpijo prizadeti obmejni krajci, ker posestniki ne morejo zaradi neugodnih in neporabnih zvez spraviti svojih pridelkov na mariborski trg, imamo dovolj jasn razlog za utemeljeno željo, da se zgradi nova cesta, ki bi povežala prizadete kraje. Nujno potrebno je tudi, da se izboljša stanje zanemarjenih občinskih cest te okolice. Te pomanjkljivosti so toliko bolj občutne, ker je obmejni promet z živilskimi potrebščinami pri Zg. Cmurku že eno leto skoraj popolnoma ukinjen, kar močno čuti oni posestniki in najemniki, ki so bili vsa povojna leta navezani na prodajo živil preko meje. Po nastopu nemške oblasti v bivši Avstriji in po uveljavljanju drugih obmejnih uredb, ki so omogočile prej tako cvetoč obmejni promet, naj bi se naš obmejni posestnik navezal na mariborski trg. Tu pa nastopijo največje ovire zaradi pomanjkljivosti prometnih zvez in slabega stanja sedanjih cest.

To stanje nam je škodljivo tudi iz narodnih in kulturnih ozirov, kajti tako stanje tu ob meji nam ne dela časti. Tuje se zgraža nad stanjem naših občinskih cest, ki so po večini brez vsakega potrebnega nadzorstva. Ali nas more to stanje sploh kdaj gospodarsko in kulturno rešiti? Skrajna čas je že, da se prizadejemu delu naše severne meje posveti več pažnje, da se ustvarijo pogoji za dejansko izboljšanje in se obmejnemu prebivalstvu da prilika, da se bo gospodarsko, kulturno in narodnostno dvignilo.

Športne vesti

Po 14 kolu ligaškega prvenstva sta se izkazala kot najboljša strelca Frane Matošič (Hajduk) in Ara Petrovič (Jugoslavija), ki sta dala vsak po 15 golov, sledijo Kacijan (Hašk) 10, Podhradski (BSK) 9, po osem Lešnik, Matošič st., Rajlič, Pavletič, Pagarevič in Glišovič. Naši igralci Pupo, Grintal in Erber so dali po tri gole.

Tabela prvenstva je

	14	11	3	0	43:11	25
BSK	14	8	4	2	36:18	20
Hajduk	14	9	1	4	32:12	19
Gradjanski (Z)	14	8	2	4	28:16	18
Jugoslavija	14	6	4	4	26:18	16
Hašk	14	4	5	5	17:20	13
Bask	14	6	1	7	24:29	13
Jedinstvo	14	5	2	7	24:25	12
Slavija (S)	14	3	4	7	12:27	10
Ljubljana	14	3	2	9	16:40	8
Zemun	14	2	3	9	17:34	7
Slavija (V)	14	3	1	10	18:43	7
Gradjanski (S)	14	3	1	10	18:43	7

Program prihodnje nedelje je: v Belgradu BSK: Ljubljana, Slavija (S): Jugoslavija — v Zagrebu: Gradjanski: Bask. Hašk: Zemun — v Splitu: Hajduk: Slavija (Varaždin) in v Skopju: Gradjanski: Jedinstvo.

Francosko skakalno prvenstvo. V nedeljo je bilo v Superbagneres francosko skakalno prvenstvo na 40 metrski skakalnici. Tega prvenstva so se udeležili tudi Nemci z nekaterimi tekmovalci, ki jih sicer poznamo samo od smuka in slaloma. Prvak Francije v skokih je Kraus Peter (Nemčija) 218 točk (36,50 m, 40 m), drugi je bil James Coutet (Francija) 214,1 (36,50 m, 37 m), tretji Lantsehner (Nemčija) 204,2 (35 m, 36 m), Schwab (Nemčija) 207 točk (36,50 m, 35,5 m), sledijo še Vignole (Francija), Arentz (Norveška), Fennewe (Nemčija). Tekmovalo je 60 tekmovalcev.

Letošnjih nogometnih tekem za srednjeevropski pokal se udeležijo skupaj osem klubov, in sicer po dva češkoslovaška, madžarska in italijanska in po eden iz Jugoslavije in Romunije. Prvo kolo bodo igrali 18. in 25. junija, drugo 2. in 9. julija in tretje 16. ter 23. julija.

Znana »Pavlova ledca«, Sonja Henie, zasluži — tako so primerjali — na leto sedemnajstkrat več kakor angleški ministrijski predsednik Chamberlain ali dva in polkrat več kakor Greta Garbo.

Dve bokerski senzaciji

V Londonu je britanski prvak srednje kategorije Jack London premagal kanadskega črnca Al Delaneyja. S tem je postal London najresnejši tekmeč za boj z Leonom Harriseyjem, britanskim prvakom vseh kategorij.

V Miamiu sta Obie Walker in črnc Leroy Haynes bokkala neodločeno.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer sko stanje	Temperatura v C°	Relativna vlažnost	Veter (smer, jakost)	Pada- vine
Ljubljana	763,8	10,2	67	78	10
Maribor	761,6	6,9	30	90	10
Zagreb	773,4	6,0	20	90	10
Belgrad	772,8	11,0	0,0	70	0
Sarajevo	774,2	12,0	1,1	90	6
Vis	771,6	10,0	4,0	90	6
Split	771,1	14,0	6,0	70	6
Kumbar	769,0	14,0	6,0	70	4
Rab	772,1	7,0	5,0	90	10
Opovo	769,7	15,0	6,0	90	2

Vremenska napoved: Oblačno, topleje in spremenljivo vreme. Ponekod bo deževalo.

Obvestila

Danes, torek, 7. marca: Tomaž Akvinski. Sreda, 8. marca: Janez od Boga.

Koledar

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Dunajska cesta 43; mr. Trnkoczy, Mestni trg 4; in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

1. Uprava policije v Ljubljani obvešča lastnike motornih vozil, da se vrši naknadni pregled nepregledanih motornih vozil za leto 1939 dne 10., 11. in 16. t. m., in sicer prva dva dni od 8 do pol 1 na Bregu št. 20 za avtomobile in motocikle, dne 16. t. m. pa za avtoizvoške in avtobuse na mestni pristani v Povšetovi ulici št. 8 od 8 do 11.

Dobavo bencinske črpalke je razpisalo mestno poglavarstvo in bo razpis objavljen v sredo v »Službenem listu«. Mestna občina porabi za svoje tovarne, škropilne, reševalne, gasilske in osebne avtomobile okrog 40.000 litrov na leto, saj samo škropilni avtomobili poleti, ko je treba najbolj škropiti ulice in ceste, porabijo 20.000 litrov bencina. Pri taki množini se pa že precej pozna vsako povišanje cene in zato je mestno poglavarstvo sklenilo postaviti lastno črpalko, ki bo tako velika, da bo mogla v njo izprazniti celo železniško cisterno bencina. Na ta način bo mestna občina odsej dobivala bencin po najnižji možgi ceni. Zgraditev bencinske črpalke je pa tudi nujno potrebna predvsem zaradi varnosti pred ognjem na mestni pristani, kjer je bil odsej bencin vskladčen na jako primitiven način, da so bili vedno v s'rahu pred ognjem. Bencinska črpalka bo postavljena na mestni pristani. Poleg najnižje cene in varnosti pred ognjem bo mestna občina z lastno bencinsko črpalko zmanjšala tudi izgube bencina, lažje kontrolirala porabo in prav znatno skrajšala izgubo časa za polnjenje.

Na poziv kraljevske banske uprave so darovali za naše izseljence:

Mariborska tiskarna 400 izvodov knjig, Slovenska matica v Ljubljani 97 izvodov, Tiskovna zadruga v Ljubljani 80, založba »Evalite« v Ljubljani 40, Mladinska matica v Ljubljani 30, Delavska založba v Ljubljani 10, Belo-modra knjižnica v Ljubljani 7. Poleg tega so darovali dijaki na srednjih, učiteljskih in meščanskih šolah še 4.073 knjig, I. drž. deklšča meščanska šola v Ljubljani pa poleg knjige še 6 zanimivih albumov.

Kraljevska banska uprava se vsem darovalcem v imenu naših izseljencev toplo zahvaljuje. Dne 25. februarja t. l. je bila pri pošti Videm pri Krškem uvedena telefonska služba. — Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani, dne 3. marca 1939.

V društvu za pravno filozofijo in sociologijo v Ljubljani bo v četrtek, dne 9. t. m. ob 6 zvečer v juridični seminarski dvorani na univerzi predaval prof. dr. A. Bilimovič o temi »Indikativna in normativna veda.« Vabljeni vsi, ki se zanimajo.

»Slovenska šola« je naslov žaljivemu skopitičnemu predavanju, s petjem, godbo in recitacijami, ki ga bo imel ob številnih skopitičnih slikah dr. Ivo Česnik dne 7. marca ob 8 zvečer v dvorani frančiškanske prosvete M. O. v Ljubljani. — Sodelujejo člani glasbenega in dramskega odseka. Za ta večer vlada vsesplošno zanimanje in priporočamo nabavo vstopnic v predpogodi v pisarni »Pax et bonum« po enotnih cenah po 3 din.

»Ob stoletnici fotografije« je naslov predavanja, ki ga bo pod okrilom Prirodoslovnega društva imel g. J. Branc v torek 7. marca v Mineraloški predavalnici univerze. Predavatelj bo iz splošnih vidikov prikazal razvoj optičnih in fotokemičnih odkritij do prve četrtnega stoletja in obravnaval motive ter poskuse Nicpeje in Daguerreja, ki so neposredno vodili do iznajdbe fotografije in do objave 1. 1839. Nato bo v kratkih obrisih pokazal nadaljnji razvoj fotografske tehnike do današnjih dni in končno kratek pregled o razvoju slovenske fotografije. Predavanje bodo spremljale skopitične slike. Začetek ob 18.15.

VII. romanje Prosvetne zveze v Ljubljani v Rim. V letošnjem letu bo priredila Prosvetna zveza v Ljubljani veliko romanje v Rim. Namen tega romanja je pokloniti se novemu ev. očetu Piju XII. in ga prositi, da prišteje škofa Antona Martina Slomška k blaženim. Povratek v Ljubljano na binkoštni ponedeljek ob 8 v. Prijave sprejema Prosv. zveza v Ljubljani, Miklošičeva c. 7-1, do 1. aprila. Celokupni izdatki iz Ljubljane v Rim (III. razred, hrana in pijača v Rimu, stanovanje, vožnja z avtobusi) znašajo 850 din. Za one, ki se udeležijo romanja v krogih ZFO in VDK ali pa v narodnih nošah, so stroški za 50 din nižji. Vožnja v II. razred stane 1000 din, s stanovanjem v hotelu 1100 din. Prehrana se prične z zajtrkom v Firenzi in se konča s kosilom v Benetkah.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Torek 7. marca: Zaprt. Sreda 8. marca: »Prevarac. Red Sreda. Četrtek 9. marca: »Upniki, na plan! Red Četrtek 10. marca: »Apnki.

OPERA — Začetek ob 20

Torek 7. marca: Zaprt. (Gostovanje v Celju. »Trubadur.) Sreda 8. marca: »Bohemes. Gostovanje Anite Melzelove. Izven.

Četrtek 9. marca: Zaprt. (generalka) Petek 10. marca: »Štirje grobianci. Premiera. Premierski abonma.

5 kolesom 50 km na uro

V Parizu je Francoz Francis Faure včeraj postavil nov kolesarski rekord v vožnji brez vodstva. Na uro je prevozil 50 km in 537 metrov. Prednji rekord, ki ga je bil 18. novembra 1933 v Montlheryju postavil Marcel Berthel, je znašala 49 km.

„Yang Whey Ming - „kitajska Jeanne d'Arc“

24 letna Kitajka, katere sliko nosijo kitajski voaki vedno pri sebi, da bi jih bodrila v boju za svobodo

Yang Whey Ming — tako dolgo ime za tako majhno dekle. Vrnila se je te dni iz Amerike v Pariz in je namenjena nazaj na kitajsko bojišče. V Parizu ni ušla častniškarskim očem. Z razigranim nasmehom in živahnimi očmi je začela pripovedovati svojo dolgo, toliko čudovito zgodbo, kako se je borila v vrstah kitajske vojske, kako je po višjem nalogu odšla v Ameriko in se zdaj, ko je tam rešila svojo nalogo, vrača nazaj v domovino, da se spet udeleži osvobodilnih bojev proti Japoncem.

Rjav pulover in na kratko ostriženi lasje te skoraj spravijo v dvom, če morda to le ni moški, ne pa ženska. Čim pa spregovori, vsak dvom o tem izgine in prepričan si, da imaš pred seboj žensko z Daljnega Vzhoda, ki ima za seboj težke dni, žensko, ki ni izgubila upanja, da bo pravica končno le zmaga in da bo njen kitajski narod nazadnje le spet postal svoboden in se bo otresel vsiljenih Japoncev, ki imajo na vesti že toliko in toliko nedolžnih kitajskih žrtev.

Yang Whey Ming je danes stara šele 24 let. Prihaja iz Amerike, kjer se je udeležila svetovnega mladinskega kongresa in kjer je prosila svet, naj pomaga v teh težkih dneh ubogemu kitajskemu narodu. V Parizu pripoveduje o svojem kitajskem ljudstvu, ki ga pozna v dno duše, in ki ga iz dna srca tudi ljubi. Ne odhaja nazaj na bojišče s strahom, da jo tam utegne doleteti usoda, kakršna je zadela že toliko in toliko njenih kitajskih tovarišev. V njenih očeh je izraz kot opomin, da mora biti človek pripravljen tudi na največje žrtve, ki pa ne bodo zaman, pač pa bodo prinesle nazadnje vendarle odrešenje.

Njena zunanost ne kaže, da bi se ta ženska kdaj s čem posebno proslavila in da bi imela za seboj že prava junška dejanja. To je hčerka bogatih staršev v Kiangsouju blizu Cenkianga. Bil je to nekoč srečni otrok, ki so ga doma skrbno negovali in nanj na vso moč pazili, da se mu ne bi kaj zalega pripetilo.

Prekrižala je pred pariškimi častniki svoje roke, čudovito majhne, s kratkimi, bledimi prsti, ter spregovorila:

»Z veseljem odhajam spet nazaj na Kitajsko. M otroških let sem bila pri skavti. In očetova vojna pa do danes, je bilo nujno potrebno, da so skavti posvetili svojo skrb pred vsem številnim ranjenecem in sirotam. Bila sem v armadi generala Macensana. Leto dni sem preživela med vojaki. Leta 1932 sem začela s svojim študijem v Sangaju. Hotela sem postati inženir...

Leta 1937 sem odšla na bojišče pri Sangaju. Tam sem se neprestano bojevala, samo bojevala.

Po trimesečnih bojih so naše čete sklenile odstopiti. Umaknile so se na vsej črti v popolnem redu. V bližini angleške koncesije pa je stala še vojašnica in v njej 800 ljudi; 800 ljudi, ki jim ni preostajalo ničesar drugega več kot boriti se, kot umreti. Bili so ločeni od vsega ostalega sveta.

brez življenja in okrog in okrog obdani od sovražnikov...

Kako je vendar Yang zvedela, v kakšnem položaju je bilo tedaj teh 800 ljudi? Ni povedala tega, dejala je le to, da je sklenila na vsak način te ljudi rešiti.

»Prethotopila sem se nekega večera med razvaline — je nadaljevala — med to razdejano. Vse je bilo tiho. Zdelo se je, da je sovražnik zaspal. Dolgo časa sem se morala potikati okrog nazadnje pa sem le našla pretrgane telefonske žice. Posrečilo se mi je to žico spojiti in vzpostaviti spet zvezo. Obleganci so tako mogli sporočiti, v kakšni stiski so. Sinila mi je v glavo misel, da nimajo zastave, naše zastave... Naredila sem jo: Bila je deset metrov dolga in sem si jo ovila okrog sebe. Obklela sem nato spet svojo moško obleko in svoj skavtski klobuk, in čakala noči. Vse se je dobro začelo. To je bila sladka noč... Misliha sem le na to, kako se me bodo ujetniki razveselili... Odšla sem tja, da jim zastavo razvijem. Zaslišala sem v tem trenutku nek šepet. Vrgla sem se na zemljo: In že je prižigala krogla in mi preluknjala klobuk. Toda ob jutranjem svitu — bilo je okoli šeste ure — sem le razvila

Nekaj krajših za kratek čas

Za žebelj železa ima človek v sebi

Neki angleški profesor kemije je zadnjič objavil podatke, iz česa se sestoji človeško telo. Izračunal je, da je v telesu povprečnega človeka okoli 40 litrov vode. Poleg drugih snovi, ki jih vsebuje človeško telo, je tudi fosfor. Tega je toliko, da bi iz njega lahko naredili 2200 vžigalnih kapič. Iz masti, kolikor jo ima en človek, bi se dalo skuhati — pravi ta iznajdljivi profesor — kakšnih sedem kosov mila, iz železa v človeškem telesu pa srednje velik žebelj. Kakor se vidi, je omenjeni angleški profesor zelo praktično prikazal sestavine človeškega telesa.

Za smuške tekme so sneg pripeljal od drugod

Beli šport je zelo priljubljen tudi med Japonci, čeprav tam navadno ne pade vsako leto toliko snega, kot na primer v naših alpskih krajih. Zadnjič so za nekatere v bližini glavnega japonskega mesta Tokia napovedali velike smuške tekme, ki naj bi bile prve dni meseca marca. Prej je bilo s snegom še kar nekaj dobro in prireditelji tekem so pričakovali, da z njim letos ne bo težav. Pa se je vreme nenadno tako spremenilo, da je sneg hitro pobralo. In če ni snega, kako naj bodo vendar smuške tekme. Tekmovanje so že hoteli odpovedati, pa je prirediteljem v zadnjem času sinila v glavo dobra, čeprav precej draga misel.

slavno našo zastavo. Zavihrala je vrhu strehe na vojašnici. Bilo je to le trenutek, trenutek...

In Yang je dvignila svoje suhe roke ter z velikim navdušenjem nadaljevala:

»Pozneje je bilo tem obkoljenim Kitajcem dano na prosto, da ostanejo tam, ali pa da se umaknejo na varno. Štiristo junakov se je izjavilo, da bodo ostali in se borili do zadnje kaplje krvi. Zdaj so mrtvi. Umrli so za mojo zastavo...

Yang Whey Ming pa ni ničesar povedala o tem, da je njeno ime znano že po vsej Kitajski, da so prihajala k njej iz vseh krajev voščila, v katerih so ji ljudje izražali željo, da bi jo spremljala sreča povsod. Povedala tudi ni, da skoraj vsak kitajski vojak nosi njeno sliko pri sebi, da bi ga bodrila v boju za osvobojenje. Celotni uradni krogi jo imenujejo kitajsko »Jeanne d'Arc«.

Soproga generala Čankajška je lani poslala to mlado žensko v Ameriko. Yang se je pokorila povelju.

Izpolnila je svoje poslanstvo. Ves čas pa si ni želela ničesar drugega, kot da se čimprej vrne nazaj tja, kjer se niso prenehale vojne strahote, nazaj v nevarnost. Zdaj je v Parizu in gleda življenje na ulicah, ne vidi ga pa ne... Njene misli ubijajo neprestano nazaj v njeno trpečo domovino.

V razgovoru s častnikarji je nazadnje pripomnila še:

»Tam daleč v domovini mi šuvajo rojaki moj klobuk, ki ga je prestrelila sovražna krogla...

Zadnje dni pred tekmo so navozili sneg z okoliških hribov in z njim posuli vso progo, na kateri so smučarji potem tekmovali. Vsaj pravijo, da so ga navozili. Verjeti jim moramo, ko nas vendar ni bilo zraven.

Tud Eva Curie gre gledat ameriško razstavo

Prekoatlantske ladje so zadnje čase prepele v Ameriko tudi ogromno število tistih Evropejcev, ki so se podali tja nalašč s tem namenom, da se udeležijo velike mednarodne razstave v San Franciscu. Med njimi je tudi Eva Curie, hčerka slovite francoske učenjakinje, ki je obenem s svojim možem iznašla nov element — radium. Kakor pravijo, se je v Ameriko podala na povabilo uglednih Američanov, ki bi radi od nje kaj več slišale o njenih slovitih starših in njihovih izumih.

„Odrešenik Amerike“ ob lužnem zemeljskem tečaju

Pri raziskovanju zemlje okoli Južnega tečaja si je brez dvoma pridobil največ zasluge sloviti ameriški raziskovalec Lincoln Ellsworth. Komaj se je vrnil iz teh neznanih dežel, že je sklenil, da odrine leta 1941 spet tja. Do tedaj bo pripravil vse potrebno, da njegova ekspedicija ne bo brezuspešna. Leta 1941 ima namen priti do Južnega zemeljskega tečaja in tam ostati nekaj mesecev ter dobro proučiti dozdaj še neznane tamkajšnje razmere. V najjužnejše kraje zemlje namerava poleteti z dvema letalom. Ellsworth želi preiskati tudi področje 81.000 kvadratnih milj, ki leži južno od »Dežele princezinje Elizabete« in ki mu ho dal ime »Odrešenik Amerike«.

Prevroča kri pri hokeju na kolesčkih

Na Angleškem je zelo priljubljen tisti šport, ki bi ga mi gotovo najbolje imenovali »hockey na kolesčkih« in ki je pri Srbih znan, čeprav še ne vpeljan, pod imenom »hockey na rolušmact«. No, če znate nemško, boste tudi ta srbski izraz razumeli. To pa omenjamo le mimogrede. V Angliji ima torej ta šport dosti pristašev, posebno med ženskami. Po zadnjem sklepu te športne organizacije v Edinburgu pa ženske ne bodo smele več igrati hokeja na kolesčkih. Do te prepovedi je prišlo zaradi slabe navade, da se ženske kaj rade kregajo med seboj, če ne celo stepejo. Tudi pri tekmar v hokeju na kolesčkih se je to le prevečkrat zgodilo. Treba je bilo narediti konec temu večnemu prepriču — na kolesčkih.

Dvoje, česar Avstralija še ni doživela

Ze precej časa je poteklo od tedaj, ko so časopisi objavili poročilo, da so v Avstraliji izbruhnili strahoviti gozdni požari. Na vse načine so se ljudje prizadevali, da bi požar vsaj omejili, če ne že čisto pogasili, pa se jim ni posrečilo. Ogenj se je širil dalje z neizprosno naglico in upostil široke gozdne pokrajine. Vse je kazalo, da ne bo mogel nihče več pogasiti tega silovitega požara.

ki gotovo nima primere v zgodovini. In res je morala priti na pomoč narava sama. Zdal namreč poročajo, da je požar zadušil in da ga je pogasil silovit deževje, kakršnega dozdaj tamkajšnji ljudje tudi še ne pomnijo. Ze so se začele velike povodni, ki ogrožajo življenje tisoč in tisoč ljudi. Če ne bo prenehalo deževati, bo to deževje naredilo še mnogo več škode in zahtevalo tudi več žrtev, kakor pa omenjeni velikianski požar

Briljanti v krokodilovem želodcu

V afriški pokrajini Rodeziji teče reka, ki se imenuje Guanda in ki je postala slovita vsaj po tem, da je v njej ogromno krokodilov. Domačini se z njimi neprestano morajo boriti, ker so jim prava nadlega. Zadnjič, šele komaj teden dni je od tega, ko so tamkajšnji domačini spet priridili pravcati lov na krokodile. V nekem krokodilu, ki so ga ubili, pa so našli pravo čudo — zlatnik, šest krasnih briljantov in nekaj zlatih zaponk, kakršne imajo domačini navado nositi v ušesih. Takoj jim je bilo jasno, odkod je krokodil dobil vse te dragocene predmete. Pred kratkim je moral požreti kakšnega tamkajšnega domačina, zlatih predmetov pa ni mogel prebiti ter so mu tako ostali v želodcu. Vendar nekdo, ki so mu takšne »dragocenosti« neprebavljive.

Psa so morali raniti zaradi prevelike njegove zvestobe

V Newyorku se je te dni zgodila težka avtomobilska nesreča, pri kateri je bil lastnik avta, ki ga je tudi vodil, težko ranjen. S seboj je imel psa. Takoj, ko se je nesreča zgodila, so prihiteli reševalci, da bi ponesrečenca odpeljali v bolnišnico. Toda naleteli so na avto, na katero prej še pomislili niso. Pes nikakor ni pustil, da bi se njegovemu gospodarju kdo približal, ali pa se ga celo dotaknil. Kajti misli je, da so ti možje prišli zato, da bi gospodarju storili kaj zalega. Zaganjan se je vanje, renčal in kazal zobe ter tako branil gospodarja pred dozdnevno nevarnostjo. Reševalci so na vse načine poskušali, da bi psa pomirili in ranjenca mogli odpeljati. Toda to se jim ni nikakor ni posrečilo. Pes ni hotel popustiti. Ranjenec je med tem »pogajanjem« zgubil mnogo krvi in velika nevarnost je bila, da izgubi preveč krvi ter poškodbi podlež, vprav zaradi prevelike pasje zvestobe. Hoče noč, morali so psa onesposobiti s tem, da so ga ranili. Potem so ga skupaj naložili na rešilni avto ter jadrno odpravili s ponesrečencema v bolnišnico. Vse je ganila neobičajna pasja zvestoba. Zdravniki se sedaj na vso moč trudijo, da bi obema rešili življenje.

Programi Radio Ljubljana

Torek, 7. marca: 11. Solska ura: Od Ljubljane do Varne. Potopisne slike iz osebnih doživetij (gđ. K. Spurova) — 12. Zvezne in zvezniški (plošče) — 13.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30. Salski trio — 14. Napovedi — 18. Vsakemu nekaj, igra Radijski orkester — 18.40. Splošnovanje do Bitja (g. Fr. Terseglav) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Nac. — 19.50. Deset minut zabave — 20. Mladost — 20.30. Prenoš iz Zagreba: Proslava 25-letnice umetn. delovanja Baranovića — 21.30. Koncert Radijskega orkestra — 22. Napovedi, poročila — 22.15. Radijski orkester.

Sreda, 8. marca: 12. Drobšč (plošče) — 12.45. Poročila — 13. Napovedi — 13.30. Godbe na pihala (plošče) — 14. Napovedi — 18. Mladinska ura: Glasbena zgodovina (g. dr. Anton Dolinar) — 18.40. Angleško šolstvo (g. dr. Vinko Brumen) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Nac. ura — 19.50. Uvod v prnos — 20. Prenoš iz ljubljanske opere; v I. odmoru: Glasbena predavanja (g. V. Ukmari), v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Četrtek, 9. marca: 12. Daljni kraji in glasbeni ali-

Drugi programi

Torek, 7. marca: Belgrad: 20. Nar. — 20.40. Filh. konc. — 22.20. Plošče. — Zagreb: 20. Orle. — 20.30. Baranovićeve skladbe — 21.30. Ork. konc. — 22.20. Plesna gl. — Praga: 20. Zab. gl. — 21.10. Ork. konc. — Varšava: 19. Pisan konc. — 21. Simf. konc. — 22.25. Violončelo. — Solija: 19. Pevski konc. — 19.30. Ork. konc. — 20. Simf. konc. 20.55. Ravelove skladbe. — Budimpešta: 19. Igra 22. Plošče — 23. Vojaška godba. — Trst-Milan: 17.15. Oktet — 21. Simf. konc. — Rim-Bari: 21. Opera »Lodoletta«. — Dunaj: 20.10. Svabeka Turcija — 20.50. Solistični kon. — Berlin: 19. Koloraturni spev in baletna gl. 20.10. Operetna in filmska gl. — 21. Ital. konc. — Hamburg: 20.10. Vojaška godba. — Vratislava - Stuttgart - Frnakfurt: 20.15. Haydnov večer. — Lipsko: 20.10. Plesni večer. — Köln: 20.10. Vojaški večer. — Bernmünster: 20.15. Simf. konc. — Strasbourg: 20.15. Opera.

Naročajte in širite »Slovenski dom«!

Norman Raily Raine:

JUNAŠTVA ROBINA HOODA ZGODOVINSKI ROMAN S SLIKAMI

Robinu Hoodu! Ko se ga je spomnila, ji je v hipu zaplala v lica mlada, vroča kri, vsa je zasijala ob spominu na tega svojega ljubega fanta. Če bi se bila ta hip pogledala v ogledalo, bi se morala sama sebi zazdeti kakor rdeča, krvavo rdeča roža, ki jo je bilo obsijalo jutranje solnce.

Robin Hood! Pri tem imenu se je njena misel ustavila. In stopil ji je pred oči prav tak, kakršen jo je bil zapustil tisto noč, ko jo je bil tako predrzno pogumno obiskal! Tako živo ji je stopil v duhu pred oči, da ji je bila najrajši k njemu iztegnila svoje lepe, elabotne roke in se zaupljivo stisnila k njemu, ki je bil tako močan, tako pogumen in tako dober. Saj mu je bila tisto noč priznala, da ga ima rajši kakor vse na svetu, da si ga je bila zaklenila v srce prav tako skrbno in pobožno kakor človek nosi pri sebi amulete, da misli slednjo uro le nanj in da zamno brez njega ni sreče na svetu. Če človek izgubi amulet, izgubi s tem tudi srečo, če bi ona izgubila Robin Hooda, potem bi izgubila vso vsebino in ves smisel svojega življenja. Le Rihard, Rihard z Levjim srcem bi znal prav ceniti njegovo Robin Hooda, le Rihard bi spoznal, kako zvestega služabnika ima v njem, le on bi mu poplačal junaštva in napore, le on bi z zvestobo vrnil zvestobo, ki jo je Robin gojil in obdržal, kljub temu, da je radi nje trpel najhujše pre-

ganjanje, svojemu ujetemu kralju. »Samo Robin Hood bi se lahko rešil kralja!« pomislila lady Marian. »Samo on, in nihče drugi!«

In že sede k pisalni mizi, na kateri je stala zlata skrinjica, ki je bila nad vse dragoceno in umetniško izrezljana. V tej skrinjici je hranila vse svoje dragocenosti in nakit.

»Bess!« je napol slišno dahnila in pomignila z roko svoji zvesti služabnici. Bess se ji je približala z nekakšno oprezo in in spoštljivo pozornostjo.

»Kaj želite, draga lady Marian?« je vprašala.

»Daj mi pero in črnilo! Pa hitro, elišš?«

»Dobro!« Bess je hitro etekla in prinesla oboje.

Lady Marian se je nagnila nad pisalno mizo in začela še vsa razburjena naglo pisati. Rahlo in lepo je drselo pero, saj ga je po pergamentu vodila nežna in epretna roka. Drselo je in puščalo za seboj sledi, ki so pomenjale usodo nekega človeka. Če bodo prišli še o pravem času na določeno in tako zaželeno mesto, potem bo življenje Riharda z Levjim srcem rešeno, nevarnost bo odstranjena. Če pa ne pridejo pravi čas, potem pa kralj smrti ne bo mogel več ujeti. In kolikor te njene črke lahko prinese rešitve, toliko tudi razodevajo njene namene. Pero hiti po papirju, tu

pa tam hrestne kot bi vzdihnilo; prav kakor bi tudi samo čutilo in se zavedalo usodne važnosti tega trenutka.

Lady Marian se končno vzravna in zavije pismo v evitek, še prej pa ga od začetka do kraja sama pazljivo prebere. S svojim pisanjem je bila očitno zadovoljna.

»Bess!« pokliče nato tiho. »Vidiš, tole boš odnesla kar le moreš bolj oprežno, v gostilno pri »Saracenski glavi«. Pazi na to pismo kakor na oko v glavi! Vedil Kralj Rihard, edini pravi in resnični angleški kralj se je bil vrnil iz ujetništva! V Luttunovi gostilni je!... Princ Ivan in sir Guy bi ga rada ubila in ga spravila s poti!... V ta namen sta poslala na pot Dickona! Pohiti, prosim te, kolikor le moreš! Bess, nikar me zdaj ne pusti na cedilu!«

Bess je iztegnila roko po pismu, ki ji ga je pomnila lady Marian. Toda ni ga mogla vzeti in niti besedice ni mogla odgovoriti svoji gospodarici na njeno prošnjo.

Nekdo je močno potrkal na vrata. Lady Marian je v trenutku zadržala in se zašibila, toda niti z glasom se ni hotela odzvati na trkanje.

Neznana roka je udarila po vratih še enkrat.

Nekaj časa je bilo tiho, nato pa se je trkanje spet ponovilo, trmasto, vedno glasnije in močnejše. Neznani človek po vsem videzu ni hotel odnehati.

Lady Marian je v hipu obšel strah, da je zdaj vse propadlo. Njene namere so odkrite. Končano je.

Stala je ob pisalni mizi. Brž je dvignila pokrov pri skrinjici, v kateri je imela svoje dragocenosti. Malo je po-

grebla z rokami in spustila vanjo svoje pravkar napisano pismo.

Pri tem je zašepetala svoji Bess: »Zdaj veš, čemu mora Robin apozoriti kralja!«

Spustila je spet pokrov na skrinjico. Prepričana je bila, da po njej prav nihče ne bo brskal in razmetaval. Skrivnosti so dekliska svetinja, v skrivnosti se ne bi amel obregniti niti največji in najpoderjši brezbožnik.

»Vem!« Toliko, da ji je Bess še utegnili odgovoriti.

»Dobro! Potem pa ponese to vest nemudoma svojemu Muchu! Naj on napre ukrene vse, kar je potrebno!«

Z roko je pritiskala pokrovček na skrinjici, ki jo je odinila po mizi nekoliko vstran od sebe.

V tem hipu je sir Guy Gisbourneški s silo odprl vrata in stopil v sobo.

Njegovemu bistremu očesu kretanja Marianine roke in nemir, ki ga je poskušala prikriti s prisiljenim mirom, nista mogla uiti. Stari lisjak je vselej gledal ostru okrog sebe. Vselej je sumil, ker je bil njegov sum že tolikokrat potrjen.

Ob istem času pa se je bila Bess že spretno umaknila v ozadje. Neopazeno je potegnila za vrvice, neslišno je stekla zavesa in se zgnila z drugo. Za to tanko eteno iz blaga se je zdaj skrila Bess, ki je lahko neopaženo prisluškovala, kaj se bo zdaj v sobi še zgodilo.

Sir Guy Gisbourneški je bil vstopil sam. Ustavil se je pri vratih in oprežno pogledal okrog sebe, prav kakor bi bil nečesa iskal in se za neko etvar pa-

sebo zanimal. Nekaj časa je molčal, nato pa je dejal:

»Nocoj pa slabiš!«

Glas mu je zvenel surovo, suho in nasilno. Stopil je naprej in se ustavil šele, ko je bil tik ob lady Marian, ki je držala v podzavestnem strahu roko na gonsko na skrinjici. Bleda je nepremično gledala kar tja nekam predse kakor da ne bi bil prav za prav ta hip nihče vstopil v sobo.

»Tako dolgo me pustiš čakati! Čemu?«

Zdrznila se je, se zbrala in ga pogledala z očitkom.

»Zasluzil si to čakanje! Čemu si tako močno udarjal po vratih in razbijal? Saj ne zaslužiš, da bi ti odprla!«

Strela ga je ob tem njenem odgovoru; pogledal jo je vpraskoje z očmi, v katerih se je najprej pokazalo sovraštvo, nato pa ji je s pikrim nasmehom pogledal naravnost v oči ter jo pri tem prijel za roko, ki jo je držala na skrinjici.

»Danes si nekam razburjena!«

»Čemu naj bi bila razburjena?«

Potegnil je skrinjico k sebi, položil nanjo obe roki prav tedaj, ko mu je ona hotela preprečiti to namero.

Pogledal jo je naravnost v oči in ji rekel:

»Dosti si se pretvarjala, lady Marian! Bodiva iskrena in govoriva vendar že enkrat odkrito! Čemu bi še skrivala resnico in molčala?«

Sir Guy Gisbourneški je bobnal s preti po skrinjici in pri tem od časa do časa nenazadnje dvigal pokrov.